

Boekbespreking

Met zevensmijlslaarzen

H.A. Stein, *Nieuw burgerlijk procesrecht*, Boom Juridische uitgevers, Den Haag 2002, ISBN 90 545 4180 6, 193 p.

Georg van Daal

redactielid

Het voorwoord van dit heilzaam handzame boekwerk noopt tot verder lezen, afhankelijk van de lezer met opgetrokken wenkbrauwen, dan wel – in mijn geval – in de hoop op meer van hetzelfde. Stein (NB. niet P.A. maar H.A.) betoont zich daarin namelijk op niet mis te verstane wijze een kritisch beschouwer van de vernieuwingen van het burgerlijk procesrecht. Hij spreekt van cosmetica, gemiste kansen en kluitjes in het riet. In het algemeen wijst hij erop dat het toch merkwaardig is dat wetboeken nodig zijn, daar waar Justinianus in zijn *Digesten* de hoofdlijnen van het recht in slechts drie regels kon samenvatten. Door de beginletters van die regels vet af te drukken, wijst Stein er nogal nadrukkelijk op dat die beginletters gelijk zijn aan zijn eigen initialen. Hij lijdt dus – om in de door hem opgeroepen sfeer te blijven – aan een flinke dosis *hybris*, wat noopt tot een kritische beschouwing van zijn eigen werk. Die beschouwing is voor mij niet negatief uitgevallen: ik vind het boek een aanrader.

De titel van het boek had ik anders gekozen, meer iets in de trant van 'Het burgerlijk procesrecht na de vernieuwing'. Stein behandelt namelijk niet de vernieuwing van het burgerlijk procesrecht alleen, hij stapt met zijn boek door het gehele burgerlijke procesrecht, zoals dat sinds 1 januari 2002 is. Hij heeft er voor gekozen daarbij zevensmijlslaarzen aan te trekken. Wie dus graag een handboek met minutieus commentaar op de vierkante millimeter ter hand neemt, kope een ander boek. Stein zet met wat grovere pennenstreken het gebouw neer, en dat kan hij goed. Hoewel hij iets te vaak de term 'volstrekt' gebruikt, bezigt hij een verfrissend heldere

en onformalistische taal. De termen 'kul', 'riedel' en 'onzinnig' zul je in het gemiddeld juridisch werk tevergeefs zoeken. Stein bezondigt zich er gelukkig ook weer niet te vaak aan. Sterker nog, zijn stijl blijft boeien, en ook dat lukt de gemiddelde juridische schrijver niet snel.

Wie zich weer eens wenst te verdiepen in hoe het ook al weer zat met het procesrecht, is met dit werk goed en snel gediend. Het is niet al te dik, en werkt via citaten van de belangrijkste wetsartikelen de hoofdlijnen van het burgerlijk procesrecht door. Daar waar weinig extra tekst nodig is, zijn de teksten kort gehouden. Door de redelijke registers op trefwoord en wetsartikel, en de transponeringstabellen van oud naar nieuw en van wetsvoorstel naar definitieve nummering, is het wellicht toch zelfs als een eerste handboek(je) te gebruiken.

Ontworstelen

Het boek is bedoeld voor onderwijs en rechtsbeoefenaars. Voor het eerste doel lijkt het me niet zo geschikt, althans voor de nieuwelingen in het recht lijkt het niet geschreven. Die richten zich op wat nieuw is, zonder interesse voor het water dat al onder de brug door stroomde. Juist omdat er voortdurend uitstapjes worden gemaakt naar hoe het vroeger was – tot en met een aantal malen het oud-vaderlands recht – is het weer wel zeer geschikt voor hen die zich aan het oude procesrecht moeten ontworstelen. Stein legt namelijk niet alleen de nodige verbanden tussen het oude procesrecht en de nieuwe delen daarvan, hij bedt een en ander bovendien in in de nog steeds relevante jurisprudentie van vóór 1 januari 2002. Ook voor wie al een cursus

achter de rug heeft, (her)leest dit boek prettiger weg dan het cursusmateriaal, zeker als dat nog de nummering van het wetsvoorstel gebruikt.

Geen goedkeuring

Stein betoont zich in de loop van het boek inderdaad een kritisch beschouwer van zowel de vernieuwingen als de schrappingen. Wat mij betreft uit hij zinnige kritiek, zelfs daar waar hij zijn twijfels formuleert over de verwijdering van oude instituties als de rechtsweigeringsprocedure en de regeling van het desaveu en over het uitkleden van het eigen beursje. Hij is verstandig sceptisch ten aanzien van de verwachting dat het nu allemaal sneller zal gaan, en stoort zich met name aan het feit dat de rechterlijke macht niet aan termijnen wordt gebonden, anders dan de advocaten. Hij plaatst de nodige kanttekeningen bij de nieuwe bepalingen over volledigheid- en waarheidsgehalte van processtukken en de aanzeggingen die nu in alle dagvaarding in eerste instantie moeten worden gedaan. De nieuwe regelingen over de uitbreiding van de kring aan wie exploten kunnen worden betekend, over het herstelexploot, de inperking van het recht op pleidooi en het gebrek aan regeling van wat er met de comparitie moet gebeuren bij een reconventionele vordering, kunnen ook zijn goedkeuring niet wegdragen. Je kunt het met al deze kritiek niet eens zijn, maar wat mij betreft snijdt Stein hout. In elk geval zet hij aan het denken.

